

Sygnatura akt I C 4454/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 25-04-2018 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Żukowska

po rozpoznaniu w dniu 25-04-2018 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko R. T.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego R. T. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5.569,04zł (pięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt dziewięć złotych 04/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6.11.2017r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. rozdziela stosunkowo koszty procesu i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.716,00zł.

SSR Katarzyna Porada-Łaska

Sygn. akt: I C 4454/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego R. T. kwoty 6.742,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 06.11.2017r. do dnia zapłaty oraz domagał się zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, iż strony zawarły trzy umowy pożyczki: umowę nr (...) z dnia 24.09.2014r., umowę nr (...) z dnia 30.07.2014r. oraz umowę nr (...) z dnia 12.11.2014r.

Na podstawie umowy pożyczki nr (...) pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki na warunkach określonych w umowie w kwocie łącznej 2.356,24 zł, w tym: kwota pożyczki netto 1.200,00 zł, odsetki umowne w kwocie 108,46 zł, opłata przygotowawcza w kwocie 194,88 zł, koszt ubezpieczenia w kwocie 192,00 zł, opłata za dodatkową usługę obsługi pożyczki w domu klienta w kwocie 616,80 zł. Powód wyjaśnił, że wobec zmniejszenia rocznej stopy oprocentowania kwota należna z tytułu odsetek została pomniejszona o 44,10 zł. Na poczet tej umowy pozwany dokonał wpłaty w kwocie 553,00 zł, z tego na kapitał zaliczono kwotę 310,12 zł, odsetki umowne w kwocie 95,36 zł i kwotę 147,52 zł za obsługę pożyczki w domu. Powód wyjaśnił, że z tytułu przedmiotowego zobowiązania, pozwanemu do uregulowania całości długu wobec powoda pozostaje kwota łączna w wysokości 1.759,14 zł, w tym: niespłacony kapitał- 1.276,76 zł, odsetki umowne- 13,10 zł, opłata za obsługę pożyczki w domu- 469,28 zł.

Na podstawie umowy pożyczki nr (...) pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki na warunkach określonych w umowie w kwocie łącznej 2.945,30 zł, w tym: kwota pożyczki netto 1.500,00 zł, odsetki umowne w kwocie 150,59 zł, opłata przygotowawcza w kwocie 243,60 zł, koszt ubezpieczenia w kwocie 240,00 zł, opłata za dodatkową usługę obsługi

pożyczki w domu klienta w kwocie 771,00 zł. Powód wyjaśnił, że wobec zmniejszenia rocznej stopy oprocentowania kwota należna z tytułu odsetek została pomniejszona o 40,11 zł. Na poczet tej umowy pozwany dokonał wpłaty w kwocie 1.250,94 zł, z tego na kapitał zaliczono kwotę 768,37 zł, odsetki umowne w kwocie 150,59 zł i kwotę 331,98 zł za obsługę pożyczki w domu. Powód wyjaśnił, że z tytułu przedmiotowego zobowiązania, pozwanemu do uregulowania całości długu wobec powoda pozostaje kwota łączna w wysokości 1.654,25 zł, w tym: niespłacony kapitał- 1.215,23 zł, opłata za obsługę pożyczki w domu- 439,02 zł.

Na podstawie umowy pożyczki nr (...) pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki na warunkach określonych w umowie w kwocie łącznej 3.862,11 zł, w tym: kwota pożyczki netto 2.000,00 zł, odsetki umowne w kwocie 171,75 zł, opłata przygotowawcza w kwocie 324,80 zł, koszt ubezpieczenia w kwocie 320,00 zł, opłata za dodatkową usługę obsługi pożyczki w domu klienta w kwocie 1.028,00 zł. Powód wyjaśnił, że wobec zmniejszenia rocznej stopy oprocentowania kwota należna z tytułu odsetek została pomniejszona o 17,56 zł. Na poczet tej umowy pozwany dokonał wpłaty w kwocie 515,00 zł, z tego na kapitał zaliczono kwotę 268,83 zł, odsetki umowne w kwocie 108,46 zł i kwotę 137,71 zł za obsługę pożyczki w domu. Powód wyjaśnił, że z tytułu przedmiotowego zobowiązania, pozwanemu do uregulowania całości długu wobec powoda pozostaje kwota łączna w wysokości 3.329,55 zł, w tym: niespłacony kapitał- 2.375,97 zł, odsetki umowne- 63,29 zł, opłata za obsługę pożyczki w domu- 890,29 zł.

Łączne zobowiązanie do spłaty z tytułu zawartych przez pozwanego umów pożyczek, na dzień wniesienia pozwu wynosiło kwotę 6.642,94 zł.

Pozwany R. T. nie wniósł odpowiedzi na pozew, a merytoryczne stanowisko w sprawie zajął na rozprawie w dniu 1 marca 2018r. i 25 kwietnia 2018r. wskazując, że nie kwestionuje roszczenia powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30.07.2014r. (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym umowę pożyczki o numerze (...) na kwotę 1.500,00 zł na okres 60 tygodni. Roczna stopa oprocentowania pożyczki na dzień zawarcia umowy wynosiła 16 %. Odsetki umowne wynosiły 190,70 zł. Całkowity koszt pożyczki obejmował oprócz kapitału głównego: koszty ubezpieczenia w kwocie 240,00 zł, opłatę przygotowawczą – 174,00 zł, dodatkową opłatę przygotowawczą –69,60 zł, opłatę za obsługę pożyczki w domu – 771,00 zł.

(dowód: umowa pożyczki k.5-6)

Na poczet powyższego zobowiązania, pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości 1.250,94 zł. Pożyczka była obsługiwana w domu klienta.

(fakty przyznane art. 229 k.p.c.)

W dniu 24.09.2014r. (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym umowę pożyczki o numerze (...) na kwotę 1.200,00 zł na okres 60 tygodni. Roczna stopa oprocentowania pożyczki na dzień zawarcia umowy wynosiła 16 %. Odsetki umowne wynosiły 152,56 zł. Całkowity koszt pożyczki obejmował oprócz kapitału głównego: koszty ubezpieczenia w kwocie 192,00 zł, opłatę przygotowawczą – 139,20 zł, dodatkową opłatę przygotowawczą –55,68 zł, opłatę za obsługę pożyczki w domu – 616,80 zł.

(dowód: umowa pożyczki k.5-6)

Na poczet powyższego zobowiązania, pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości 553,00 zł. Pożyczka była obsługiwana w domu klienta.

(fakty przyznane art. 229 k.p.c.)

W dniu 12.11.2014r. (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwanym kolejną umowę pożyczki o numerze (...) na kwotę 2.000,00 zł na okres 60 tygodni. Roczna stopa oprocentowania pożyczki na dzień zawarcia umowy wynosiła

12 %. Odsetki umowne wynosiły 189,31 zł. Całkowity koszt pożyczki obejmował oprócz kapitału głównego: koszty ubezpieczenia w kwocie 3202,00 zł, opłatę przygotowawczą – 232,00 zł, dodatkową opłatę przygotowawczą –92,80 zł, opłatę za obsługę pożyczki w domu – 1.028 zł.

(dowód: umowa pożyczki k.7-7a)

Na poczet powyższego zobowiązania, pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości 515,00 zł. Pożyczka była obsługiwana w domu klienta.

(fakty przyznane art. 229 k.p.c.)

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd oparł się na załączonych do akt sprawy dokumentach, których autentyczność i prawdziwość nie była kwestionowana przez stronę przeciwną, a ich prawdziwość i rzetelność nie budziła również wątpliwości Sądu, dlatego Sąd uznał je w całości za wiarygodne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do kwoty łącznej 5.569,04 zł. Powód wywodził swoje żądanie z trzech umów pożyczek zawartych z pozwanym kolejno w dniu 30.07.2014r., w dniu 24.09.2014r. oraz w dniu 12.11.2014r.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Stosownie do dyspozycji art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tj.2016. (...) ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. W świetle art. 3 ust. 2 pkt 1 cytowanej ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie doręczyć umowę konsumentowi. Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały (art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim).

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, posługującym się przy zawieraniu umów z konsumentami wzorcami umownymi. Pozwany natomiast jest konsumentem w rozumieniu ustawy, bowiem zgodnie z art. 22¹ k.c. jest osobą fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W przedmiotowej sprawie doszło do zawarcia pomiędzy stronami trzech umów pożyczek w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim.

Pozwany nie wywiązał się jednak z obowiązku terminowej spłaty rat zgodnie z zaciągniętymi zobowiązaniami, a dotychczas na poczet zadłużenia z umowy nr (...) wpłacił 553,00 zł, na poczet zadłużenia z umowy nr (...) wpłacił 1.250,94 zł, a na poczet zadłużenia z umowy nr (...) wpłacił 515,00 zł. Pozwany nie zaprzeczył wspomnianym okolicznościom, stąd Sąd uznał te fakty za przyznane w rozumieniu art. 230 k.p.c.

Powództwo podlegało uwzględnieniu z tytułu pierwszej umowy pożyczki z dnia 24.09.2014r. nr (...) w zakresie następujących kwot:

-kapitału pożyczki w kwocie 1.200,00 zł,

-odsetek umownych w kwocie 13,10 zł,

-opłaty przygotowawczej w kwocie 139,20 zł,

-opłaty za obsługę pożyczki w domu w kwocie 616,80 zł (obsługa w domu nie była kwestionowana przez pozwanego),

z tym że od tak wyliczonego zadłużenia należy odjąć sumę wpłat dokonanych przez pozwanego łącznie 553,00 zł. (1.969,10 zł- 553 zł). Do zapłaty pozostaje zatem kwota 1.416,10 zł.

W miejsce umownego zaliczenia zapłaty wchodzi ogólne zasady zaliczenia zapłaty, ponieważ kwoty pobierane na poczet świadczenia nie mającego charakteru wiążącego dla strony mogą podlegać zwrotowi stosownie do przepisów o nienależnym świadczeniu, bądź też zaliczeniu na poczet innych wymagalnych należności faktycznie wynikających z tego samego stosunku prawnego, jeżeli te pozostałe należności mają późniejszy termin wymagalności (por. Sąd Najwyższy w uchwale z 23.12.1987r., III CZP 77/87, publ. OSNC 1989/6/92).

Zwrócić należy uwagę, że powód domagał się zasądzenia kwoty 1.276,76 zł tytułem niespłaconego kapitału z tytułu umowy z dnia 24.09.2014r., jednakże kapitał jaki został pozwanemu przekazany z tytułu umowy stanowił kwotę 1.200 zł. Powód niezasadnie domagał się zasądzenia kwoty wyższej niż oddany pozwanemu kapitał, bowiem pozostaje to w sprzeczności z zapisami umowy pożyczki.

Należy również podkreślić, że w umowie wysokość odsetek umownych została określona na kwotę 152,56 zł, a powód domagał się z tego tytułu odsetek w wysokości 13,10 zł. Sąd związany dyspozycją art. 321 k.p.c. nie mógł zasądzić ponad żądanie.

Powództwo podlegało uwzględnieniu z tytułu drugiej umowy pożyczki z dnia 12.11.2014r. w zakresie następujących kwot:

-kapitału pożyczki w kwocie 2.000,00 zł,

-odsetek umownych w kwocie 63,29 zł,

-opłaty przygotowawczej w kwocie 232,00 zł,

-opłaty za obsługę pożyczki w domu w kwocie 1.028,00 zł (obsługa w domu nie była kwestionowana przez pozwanego),

z tym że od tak wyliczonego zadłużenia należy odjąć sumę wpłat dokonanych przez pozwanego łącznie 515,00 zł. (3.323,29 zł - 515 zł). Do zapłaty pozostaje zatem kwota 2.808,29 zł.

Należy pokreślić, że w powyższej umowie wysokość odsetek umownych została określona na kwotę 189,31 zł, a powód domagał się z tytułu odsetek zasądzenia od pozwanego kwoty 63,29 zł. Sąd związany dyspozycją art. 321 k.p.c. nie mógł zasądzić ponad żądanie.

Powództwo podlegało uwzględnieniu z tytułu trzeciej umowy pożyczki z dnia 30.07.2014r. w zakresie następujących kwot:

-kapitału pożyczki w kwocie 1.500,00 zł,

-odsetek umownych w kwocie 150,59 zł (190,70 zł odsetki zgodnie z umową– 40,11 zł pomniejszone zgodnie z twierdzeniami pozwu),

-opłaty przygotowawczej w kwocie 174,00 zł,

-opłaty za obsługę pożyczki w domu w kwocie 771,00 zł (obsługa w domu nie była kwestionowana przez pozwanego),

z tym że od tak wyliczonego zadłużenia należy odjąć sumę wpłat dokonanych przez pozwanego łącznie 1.250,65 zł. (2.595,99 zł - 1.250,65 zł). Do zapłaty z tytułu trzeciej umowy pozostaje zatem kwota 1.344,65 zł.

R., powództwo podlegało uwzględnieniu co do kwoty łącznej 5.569,04 zł, w tym co do kwoty 1.416,10 zł tytułem niespłaconego zobowiązania z umowy z dnia 24.09.2014r., kwoty w wysokości 2.808,29 zł tytułem niespłaconego zobowiązania z umowy z dnia 12.11.2014r. oraz kwoty 1.344,65 zł tytułem niespłaconego zobowiązania z dnia 30.07.2014r.

Powództwo w pozostałym zakresie tj. odnośnie kosztów ubezpieczenia każdej z umów– jako nieudowodnione oraz w zakresie dodatkowych opłat przygotowawczych naliczonych przy okazji każdej z umów– jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym oznacza to, że to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił, że przysługuje mu roszczenie z tytułu **kosztów ubezpieczenia**. Sam zapis w umowie pożyczki, że koszt ubezpieczenia w umowie z dnia 24.09.2014r. wynosił 192 zł, w umowie z dnia 12.11.2014r. wynosił 320 zł, a w umowie z dnia 30.07.2014r. wynosił 240 zł nie oznacza, że istnieje możliwość automatycznego powstania roszczenia o zapłatę tej kwoty, jeżeli nie zostanie udowodnione, że doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia i poniesienia kosztów z tym związanych.

Skoro zatem powód nie wykazał ani zawarcia umów ubezpieczenia ani poniesienia w związku z tym wydatku w postaci składki ubezpieczeniowej, powództwo w tym zakresie jako nieudowodnione, podlega oddaleniu.

Dodatkowo należy podkreślić, że skoro konsument nie jest stroną umowy ubezpieczenia ani też uposażonym z umowy ubezpieczenia, to powstaje sytuacja, w której nie odnosi on żadnych korzyści z tej umowy. W konsekwencji dochodzi wyłącznie do zabezpieczenia pożyczkodawcy, a co za tym idzie do przerzucenia na konsumenta ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej.

Niezasadne jest obciążenie pozwanego **dodatkowymi opłatami przygotowawczymi** naliczonymi na podstawie każdej z trzech umów: nr (...).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Do kryteriów abuzywności należą więc sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta. Użyte w przytoczonym przepisie sformułowanie „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, zaś „sprzeczność z dobrymi obyczajami” polega na tworzeniu przez kontrahenta konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (tak SN w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/13). W przedmiotowej sprawie powód zawierając umowę z konsumentem działał jako przedsiębiorca, a umowa została skonstruowana ściśle według stosowanego przez niego wzorca umownego.

Ciężar dowodu że postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Obowiązkowi temu powód nie sprostał. Postanowienia umowy pożyczki, poza wysokością pożyczki i okresem, na jaki została udzielona, nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Treść umowy nie daje podstaw do twierdzenia, że strona pozwana miała rzeczywisty wpływ na treść zawieranego kontraktu.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznać należy obciążenie pozwanego „dodatkową opłatą przygotowawczą” w wysokości 55,68 zł na podstawie umowy z dnia 24.09.2014r., w wysokości 92,80 zł na podstawie umowy z dnia 12.11.2014r., w wysokości 69,60 zł na podstawie umowy z dnia 30.07.2014r., w szczególności wobec faktu, że pozwany był także zobowiązany do uiszczenia „opłat przygotowawczych” przy okazji z każdej ze wspomnianych umów.

W ocenie Sądu „dodatkowe opłaty przygotowawczy” zostały zastrzeżone w rażąco zawyżonej wysokości, mając na względzie wysokość zaciągniętych pożyczek przez pozwanego oraz wysokość opłat przygotowawczych.

Z tych względów, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta, nie wiąże pozwanego postanowienie zastrzegające dodatkową opłatę w wysokości 55,68 zł z tytułu umowy z dnia 24.09.2014r., w wysokości 92,80 zł z tytułu umowy z dnia 12.11.2014r. oraz w wysokości 69,60 zł z tytułu umowy z dnia 30.07.2014r.

Koszty opłat dodatkowych nie znajdują odzwierciedlenia w rzeczywistości poniesionych przez powoda kosztach czy też nakładzie pracy, dając powodowi możliwość obciążenia konsumenta dodatkowymi opłatami nawet w sytuacji, gdy wykonane czynności generowały wydatki znacznie poniżej tej kwoty. Stanowi to asymetryczne, niekorzystne dla konsumenta unormowanie jego praw i obowiązków, a tym samym rażąco narusza jego interesy.

Nadto powód nie wykazał, że poniósł takie koszty, które uzasadniałyby obciążanie konsumenta „dodatkową opłatą przygotowawczą”.

Zważywszy na powyższe, na podstawie powołanych przepisów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.569,04 zł zgodnie z punktem I sentencji orzeczenia, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił jak w punkcie II wyroku.

O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481 k.c., w myśl którego, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Powód domagał się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 06.11.2017r.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie III wyroku dokonując ich stosunkowego rozdzielenia na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Biorąc pod uwagę to, że powód żądał pierwotnie kwoty 6.742,94 zł, a zostało na jego rzecz zasądzone 5.569,04 zł, powód wygrał sprawę w 83 %. Powód poniósł koszty w postaci wynagrodzenia dla radcy prawnego w wysokości stawki minimalnej 1.800 zł określonej w § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj.Dz.U.2018.265), 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa i 250,00 zł tytułem opłaty stosunkowej od pozwu, razem 2.067 zł, z czego 83 % stanowi kwotę 1.716,00 zł podlegającą zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda z tytułu stosunkowego rozliczenia kosztów.

SSR Katarzyna Porada-Łaska